

Friese kweker bedrijft topsport op water

LC
12-4-07

Kwekend Nederland staat aan de vooravond van een doorbraak, stelt kweker Cok Hartman in Sexbierum. Maandag leverde Hartman aan Albert Heijn de eerste snackkomkommertjes die op een dunne laag water zijn gekweekt. Schoner, minder verspild en iets goedkoper dan de teelt op kokosmat, steenwol of perliet.

Door Irene Overduin

SEXBIERUM - Als Hartman's planten dorst hebben, klinkt in de hoek van de kas het geluid van een watererval. Uit een gesloten bassin stroomt met kracht water waaraan voedingsstoffen zijn toegevoegd. De levenssappen vloeien door de gaten waarin duizenden komkommertplanten staan. Ze nemen op wat ze kunnen, 24 uur per dag, en bij 'laag water' krijgen ze automatisch verse toevoer.

Hartman knielt bij een goot en wipt een latje op. „Die kunnen we straks vergisten, of gebruiken als veevoer“, zegt hij over de wortels die los in het water drijven. En over het water zelf: „Dat is regenwater, opgevangen in het bassin hiernaast.“

„Deze productietechniek is puur op duurzaamheid gericht“, licht Timo ter Voort toe, namens Living Foods in Leeuwarden ontwerper en leverancier van het NFT-systeem, wat staat voor Nutrient Film Technique. Het idee ervoor deed hij op in Australië, dat gekleisterd wordt door een groeiend waterkracht. NFT leidt tot een watersparing van 10 tot 30 procent, schat hij. Ook de kosten voor de aanvoer en afvoer van

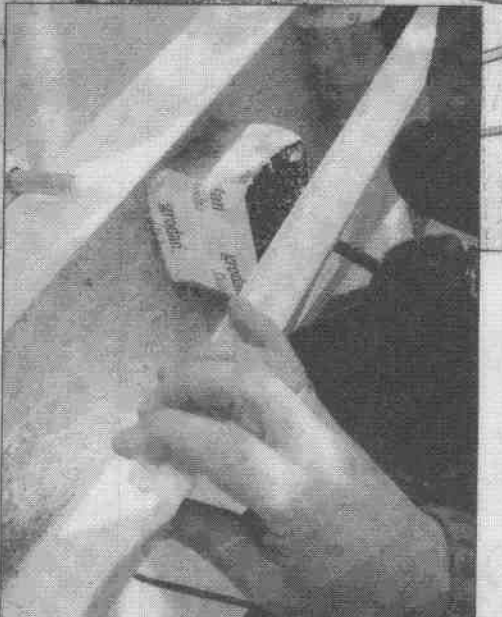
Cok Hartman (links) en Timo ter Voort met de oogst van het kweekexperiment.

de substraatmaten kunnen worden geschrapt.

Goed water wordt ook in Nederland een steeds groter probleem, zegt Hartman. „Opberfvlaktewater is niet zo geschikt, voor bronwater krijg je steeds moeilijker een vergunning, en leidingwater wordt duurder. Wij gebruiken regenwater, aanvuld met leidingwater.“

Voor een bedrijf als Hartman, dat uitsluitend voor Albert Heijn werkt, een supermarktke-ten die opereert in een wereld van smalle marges, is elke cent kostenbesparing meegenomen.

Maar dat was niet de doorslaggevende reden, onderstreept Hartman. Ook al omdat daar extra investeringen tegenoverstonden. De grootste attractie zit hem voor de kweker in de

De wortels drijven in het water.

stuurbaarheid van het systeem. „Kweken is topsport“, zegt Hartman. En in topsport gaat het om de details. Door daarmee te variëren, komen nieuwe prestaties in zicht. „We kunnen misschien de smaak beïnvloeden“, noemt hij als voorbeeld.

Enerzijds kan het dan gaan om continuïteit in de smaak, een eigenschap die door supermarkten en klanten zeer gewaardeerd wordt; anderzijds om nieuwe smaakvarianten waarmee nieuwe doelgroepen gewonnen kunnen worden. Een gezonde zoete snackkomkommertjes als alternatief voor een lolly vol E-nummers, bij voorbeeld.

Bijkomend voordeel van het NFT-systeem is de geringere uitval. Doordat alle planten in gelijke mate over het water kunnen

Foto's: L.C. Sasakie Stegeman

Tot nu toe gedragen de planten („Planten houden van regelmaat“) zich voorbeeldig. „Maar we weten zeker dat we nog dingen gaan tegenkomen die we zelf niet hadden bedacht. De ontwikkeling van de substraat-teelt heeft ook tien, vijftien jaar geduurd.“

Zo moet nog blijken of de planten minder ziektegevoelig worden, zoals gehoopt. Ook zal de proef moeten uitwijzen of de gebruikelijke opbrengst van acht á tien komkommertjes per week gedurende vijf á zes weken gehaald of overtroffen wordt.